

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XV. — Izdan in razposlan dne 8. maja 1874.

48.

Postava od 24. aprila 1874,

o tem, kako se ščitijo (varujejo) pravice imetnikom zastavnih listov.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Zavod, kateri pod državnim nadzorom izdaje zastavne liste, ne more s tistimi predmeti imenja, kateri po pravilih (statutih) pred drugimi služijo v založbo zastavnih listov, razpolagati drugače nego samo s privolitvijo pridane mu vladnega komisarja.

Vladni komisar sme samo tedaj privoliti v tako razpoložilo, kadar se je prepričal, da se z njo ne krati pravilom primerna založba zastavnih listov.

Na podlogi pisma zavodovega, katero namerja tako razpoložilo, sme se samo tedaj opraviti vpis v javne knjige, kadar se je tudi vladni komisar na-nj podpisal.

§. 2.

Imetnikom zastavnih listov pristoji pravica, iz zavodovih v §. 1 omenjenih predmetov imenja v prvi vrsti svoje plačilo dobiti, in zato upniki tacega zavoda, katerih tirjatve ne izvirajo iz zastavnih listov, ne morejo doseči zvršila (eksekucije) nego samo brez škode za to pravico.

Ako zavod pride v konkurs, tedaj so vsi ti imovinski predmeti skup posebna masa, iz katere bode tiste upnike, katerih iskovine izvirajo iz zastavnih listov tega zavoda, izplačati pred drugimi konkursnimi upniki.

§. 3.

Ako se imovinski predmet tacega zavoda, ki ima pravico, pod državnim nadzorom izdajati zastavne liste, vzame v zvršilo, mora sodišče zvršilo dovoljuje to urodoma priznati vladnemu komisarju, kateri je dolžan, ako tist pred-

met služi v založbo imetnikom zastavnih listov, le-to dati na znanje sodišču. Na podlogi tega priobčila naj sodišče dovoljeno izvršio utesni po določilu, obseženem v §. 2, odstavku 1. Vrhi tega dolžan je vladni komisar, kadar méni, da so pravice imajočih zastavne liste v kaki nevarnosti, pri pristojnem v to sodišči izprositi, da se postavi vkupen skrbnik (kurator), ki bode te imetnike zastopal.

Kadar pride zavod v konkurs, naj konkursno sodišče uradoma postavi takega skrbnika.

Da se postavi tak vkupen skrbnik, to sme zahtevati tudi tist, komur bi se pravice v svojem teku ovirale odtod, ako bi imetniki zastavnih listov bili brez zastopnika.

Na te zastopnike uporabljajo se tista določila, katera veljajo o vkupnih skrbnikih, zastopajočih imetnike na prinesitelja slovóh ali po prevodu (indossamentu) prenosnih delnih zadolžnic (obligacij).

§. 4.

Takšen zavod, kateremu se državna dovolitev, izdajati zastavne liste, podelí še le potem, ko je ta postava že začela veljati, mora predmete imenja, določene v založbo zastavnih listov, zastaviti kot kavcijo za izplačilo iskovin, izvirajočih iz zastavnih listov, in to poočítiti v svojih pravilih.

§. 5.

Kolikor je taci v kavcijo danih imovinskih predmetov, da je na njih moči pridobiti knjižno pravico, treba je na podlogi izrecíla, katero zavod izdá, v javne knjige vpisati, da so kot kavcija zastavljeni v zavarovanje za izplačilo iskovin iz zastavnih listov, izdanih od zavoda.

Za dosego popolnega ali delnega izbrisa kavcijske vezi zadosti je uradno potrdilo vladnega komisarja, da je obteženi imovinski predmet popolnoma ali deloma prestal, služiti v kavcijo za izplačilo imajočih zastavne liste.

Vpis in tako tudi izbris kavcijske vezi je priznanjati vladnemu komisarju. Za tega delj nij treba postavljati vkupnega skrbnika.

Zaradi vpisa in izbrisa kavcijske vezi izdana pisma (listine) in knjižni vpisi v tem opravljeni prosti so štemplja in pristojbine.

§. 6.

Kadar se, kolikor dopuščajo pravíla, dadó v kavcijo gotovi denarji ali vrednotni papirji, tedaj je take kavcijske predmete hraniti posebej, to je odločene od ostale zavodove imovine, in en ključ do njih imej vladni komisar.

Taki vrednotni papirji, v katere se imenje človeka pod varstvom ali skrbstvom stoječega ne more naložiti, ne smejo se dajati v kavcijo.

§. 7.

Na deželske zavode, ki izdajó zastavne liste, in za katerih obveznosti (dolžnosti) je zastavljeno deželno imenje, uporabljajo se določila te postave v tem zmislú, da nalog, kateri je v njej odkazan vladnemu komisarju, izpolnjuje deželni odbor in oziroma komisar, katerega deželni odbor postavi.

§. 8.

Moč te postave se prične tistega dne, katerega bode razglašena.

Zvršiti jo naroča se ministrom za pravosodje, notranje reči in finance.

Na Dunaji, dne 24. aprila 1874.

Franč Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Lasser s. r.

Glaser s. r.

Pretis s. r.

49.

Postava od 24. aprila 1874,

o vkupnem zastopu pravic imetnikom na prinesitelja slovócih ali po prevodu (indossamentu) prenosnih delnih zadolžnic in o zemlje-knjižnem ravnanji s hipotekarskimi pravicami danimi za takšne delne zadolžnice (obligacije).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

I. O vkupnem zastopu pravic imetnikom na prinesitelja slovócih ali po prevodu prenosnih delnih zadolžnic (dolžnih pisem, obligacij).

§. 1.

Ako se o tirjatvi iz zajma (posojila) izdadó na prinesca slovoče ali s prevodom prenosne delne zadolžnice (parcijalne obligacije, predstvene obligacije ali prioritete, žrebovnice ali lozi i. t. d.), naj sodišče vsakokratnim imetnikom teh delnih zadolžnic postavi vkupnega skrbnika ali kuratorja v vseh tistih slučajih, v katerih je viditi, da so pravice teh imetnikov v kaki nevarnosti za to, ker nimajo vkupnega zastopnika (namestovalca), ali pa se drugih ljudi pravice s tem v svojem teku ovirajo. Zlasti je tudi tedaj, kadar se nad imenjem tistega, komur so delne zadolžnice v dolg pisane, odpre konkurs, postaviti skrbnika, da bode imetnikom teh delnih zadolžnic pravice zastopal.

§. 2.

Postavljati vkupnega skrbnika pristojen je tedaj, kadar je dolžnikova firma vpisana v vpisnik (register) kakega trgovinskega sodišča, ta sodni dvor, razen tega slučaja pa je pristojen tist sodni dvor prve stopinje, v katerega okoliši so se izdale delne zadolžnice, ali, ako izdatbeni kraj v delnih zadolžnicah nij imenovan ali ne biva na ozemlju, za katero veljá ta postava, tist sodni dvor, v katerega okoliši je plačilni kraj, spadajoči k ozemlju, za katero veljá ta postava.

Ako je več na tem ozemlju bivajočih krajev imenovanih, da so ondi zadolžnice izdane ali da se ondi izplačajo, tedaj je merodaven prvič imenovani kraj.

Sodni dvor, kateri je postavil vkupnega skrbnika, ima tudi oblast, do njega izvrševati naloge skrbstvenega oblastva.

Kadar je delne zadolžnice izdalo podjetje, katero stoji pod posebnim državnim nadzorom, prepušča se skrbstvenemu oblastvu na voljo, v vseh dotičnih rečéh, kar se jih pripeti, dogovarjati se z javnim organom ta nadzor izvršujočim (nadzornim oblastvom ali njegovim odbranim komisarjem).

§. 3.

Da se postavi vkupen zastopnik na brambo v nevarnost pripravljenih pravic imetnikov tacih delnih zadolžnic, to zahtevati sme vsak vdeleženec, in kadar je delne zadolžnice izdalo podjetje pod posebnim državnim nadzorom stoječe, tudi javni to nadzorstvo izvršujoči organ.

V prošnji je povedati stanje stvari, katero je dalo povod temu zahtevku, in pa namen, v katerega naj bi se postavil skrbnik.

Kadar takó zahteva kateri imetnik delnih zadolžnic, mora on svojo pravico do te prošnje dosvedočiti s tem, da pokaže kaj delnih zadolžnic ali izvirnik pisma pričajočega, da ima svojih delnih zadolžnic shranjenih pri kakem javnem oblastvu ali pri zavodu stoječem pod državnim nadzorom.

Ako sodišče najde, da je zahtevanje utrjeno, to naj postavi skrbnika ter pové povod in namen te postavitve.

Ako zahtevanje to izhaja od imetnika delnih zadolžnic, sme se naložiti mu uvet, da primerno varščino dá za troške odtod izvirajoče, ter skrbnik samo pod tem uvetom postaviti.

§. 4.

Kadar je vkupnega skrbnika postaviti v ta namen, da bi pravice koga drugega ne bile v svojem teku ovirane, mora ta, ako se neče prej s prošnjo za postavljenje skrbnika obrniti na sodni dvor, kateri je po §. 2 v to pristojen, v tisti vlogi, s katero se njegova reč pri kakem sodišči v tek požene, imenovati tist sodni dvor, katerega delo je postaviti vkupnega skrbnika, ter poprositi, da se poskrbi, da bode skrbnik po tem sodnem dvoru postavljen. Rešujoč to vlogo zaprositi je ob enem uradoma ta sodni dvor, naj postavi skrbnika in priznani mu izdano rešilo, ter priobčiti, zakaj in čemu je skrbnika treba.

Zlasti veljá to tudi tedaj, kadar bi dolžnik rad dosegel kak zemljeknjižni vpis, katerega bi bilo imetnikom delnih zadolžnic priznani.

V sodnem sklepu, ki določuje postavilo skrbnika, povedati je povod in namen tega postavila.

§. 5.

Sodišče, katero je postavilo vkupnega skrbnika, naj z izrokom (ediktom) razglasi njegovo ime in tako tudi povod in namen njegove postavitve.

Ta izrok ali edikt je pri sodišči, katero je postavilo skrbnika, in pa pri ónem sodišči, pri katerem stvar, postavljanju skrbnika povod dajoča, teče, nabiti in enkrat razglasiti po deželnem za uradne oglase namenjenem časniku.

Ako se delne zadolžnice v uradnem cenovniku (kursnem listu) notujejo, to je izrok razglasiti tudi po Dunajskem časniku „Wiener Zeitung“ in nabiti na vseh borsah, kolikor jih je po ozemlji, za katero velja ta postava.

To da izrok naj se ne izdaje v tistih slučajih, v katerih se skrbnik postavlja samo za tega delj, da bode moči opraviti priznanilo o knjižnem vpisu zastavne pravice za imetnike delnih zadolžnic ali izbrisu te zastavne pravice vsled odkupila delnih zadolžnic.

§. 6.

Z nalogo, za katero je bil postavljen, omejene pravice in dolžnosti vkupnega skrbnika soditi je, — kolikor niso v ti postavi obsežena posebna določila, — po občnih (splošnih) propisih, zadevajočih skrbnike, katerih delo je potezati se za pravice oškrbovancev v posameznih poslovi.

Troške skrbstva (kuratele) plačuje tisti, komur so delne založnice v dolg pisane, a določa na njegovo ali skrbnikovo prošnjo tisto sodišče, katero je skrbnika postavilo.

Ali to se ne dotika tistih določil, ki veljajo za razsodbo o sodnih troških v prepirnem postopku (pravdi).

Razen tega je pridržano omenjenemu dolžniku, zahtevati povračilo skrbstvenih troškov, katere je on plačal, od tistih imetnikov delnih zadolžnic, kateri so dali povod, da se je skrbnik postavil, ko nij bilo čemu.

§. 7.

Kadar podjetje, katero je izdalo delne zadolžnice, stoji pod posebnim državnim nadzorom, tedaj naj javni to nadziranje izvršujoči organ podpira postavljene skrbnika, dajaje mu na znanje, kar potrebuje vedeti, da svojo nalogo izpolni.

§. 8.

Skrbnikova dolžnost je, imetnikom delnih zadolžnic, katere on zastopa, kratkoma (kratkim potom) vedeti dajati bistvene dejanjske reči, katere se tičejo njihovih pravic.

§. 9.

V takih rečéh, ki se nanašajo na vkupne pravice imajočih delne zadolžnice, posamezni imetniki ne morejo se poganjati samostalno vsak za svojo pravico.

Ali nij jim zabranjeno, pravde, katera teče z vkupnim skrbnikom, deležiti se ob svojem trošku kakor pristopniki.

Kadar ide za tako reč, katera izvira iz posebnega razmerja med posameznim imetnikom delnih zadolžnic in tistim, komur so na dolg pisane, tedaj pristoji temu imetniku, samostalno potegniti se za svoje pravice.

§. 10.

Imetnikom delnih zadolžnic, katere zastopa vkupen skrbnik, nij zabranjeno, če zapazijo kaj takega, iz česar bi se dalo dvomiti nad prikladnostjo (sposobnostjo) ali zanesljivostjo vkupnega skrbnika, priobčiti to sodišču, katero ga je postavilo.

Enakšnega kaj sodišču priobčiti reč je tudi javnega organa nadzirajočega podjetje, katero je izdalo delne zadolžnice.

Ako je od potrebe, naj sodišče stvar poizvedeti dá ter po tem razloči, je li vkupnega skrbnika odstaviti ali pustiti.

II. 0 zemlje-knjižnem ravnanji s hipotekarnimi pravicami, danimi za delne zadolžnice, katere slovó na prinesca ali ki se po prevodu predevajo (prenašajo).

§. 11.

Zastavna pravica za imetnike delnih na prinesitelja slovócih ali s prevodom prenosnih zadolžnic se vpisuje na podlogi pisma, s katerim dolžnik zastavo daje, a kakemu imenovanemu upniku vpisana zastavna pravica se na imetnike delnih zadolžnic prenaša (predeva) na podlogi pisma o prinosu zastave, katero izdá imenovani upnik. Zaradi vpisa zastavne pravice nij potrebe predlagati dolžnega ali odstopnega pisma.

Kadar je delne zadolžnice izdalo podjetje, katero stoji pod posebnim državnim nadzorom, prinesiti je pritrdilo nadzor izvršujočega javnega organa o tem, da vsebina (obsežek) pisma o dajanji ali prenosu zastave ustreza določilom za izdajanje delnih zadolžnic veljajočim.

Potrdilo o vpisu zastavne pravice, katero vpis izvršujoča oblast pristavlja na predloženo pismo, naj izdajatelj takih delnih zadolžnic, katere se izdado še le po tem, ko se je moč te postave že začela, na zadolžnicah v misel jemlje, navedši datum in opravilno število rečene potrde.

§. 12.

Pri vpisovanji zastavne pravice za imetnike delnih zadolžnic ali pri predevanju zastavne pravice na-nje povedati je namesto imena upravičene osebe skupno vsoto terjatve, za katero se daje zastavna pravica, z bistvenimi, v predloženem pismu obseženimi določili o izdavi delnih zadolžnic, o njih številu in znesku, in tako tudi o njih odplačilu.

§. 13.

S pridobitvijo delne zadolžnice pridobiva se ob enem zastavna pravico po vrstnem redu, razvidnem iz knjižnega vpisa za skupno vsoto terjatve (§. 12).

Pridobitev posameznih delnih zadolžnic se zemljeknjižno ne vpisava.

§. 14.

Bremena prosto sme se del hipoteke imetnikom delnih zadolžnic dane odločiti samo, če vkupni imetnikom delnih zadolžnic postavljeni skrbnik izrekoma privoli in skrbstvena oblast to privolitev odobri.

Kadar je delne zadolžnice izdalo podjetje pod posebnim državnim nadzorom stoječe, lahko to privolitev nadomesti potrdilo dotičnega nadzirajočega javnega organa o tem, da odločitev ne krati varnosti delnih zadolžnic.

S postavo od 6. februvarja 1869 (Drž. zak. št. 18) zapovedano pozivanje hipotekarnih upnikov nima mesta gledé na imetnike delnih zadolžnic.

§. 15

Zastavna pravica vpisana za imetnike delnih zadolžnic izbrisuje se do dobrega ali deloma ne samo po splošnih, za izbris knjižnih pravic veljajočih propisih, nego tudi tedaj, kadar se izkaže, da je pravica ugasnila, in sicer s tem izkaže, da se po veljavnih na to stran določenih odkupljene delne zadolžnice predlože, potem ko so bile z očitnimi znamenji tako pokvarjene, da niso več za rabo.

V tem poslednjem slučaju je prošnji za izbris priložiti spisek ali kazalo predloženih delnih zadolžnic, ki navaja oznamenila potrebna k izkazu istosti. Vкупnemu skrbniku je priznaniti izbris in ob enem s tem priznanilom vročiti to kazalo. Prepis kazala je namesto delnih zadolžnic vložiti v pisemsko zbirko.

Izkaz, ki se daje s predložbo odkupljenih delnih zadolžnic, moči je tedaj, kadar ide za delne zadolžnice kacega pod posebnim državnim nadzorstvom stoječega podjetja, nadomestiti s potrdilom, katero javni to nadzorstvo izvršujoči organ dá o tem, da so se odkupljene delne zadolžnice tako pokvarile, da niso za nobeno rabo, in da se je njih odkup opravil po dotičnih veljavnih določilih.

Da je ugasnila pravica iz take delne zadolžnice, katera se po dobi določeni ji v odkup izreče za amortizirano, to se lahko izkaže s prineseno pobotnico o nje odplačilu in z izrecilom, da se nij izdal dvojnik (duplikat), katero izrecilo izdasta upravičenec in dolжник ter potrdi tudi državno nadzorstvo izvršujoči organ, kadar gre za slučaj prejšnjega odstavka.

III. Končna določila.

§. 16.

To, da se vsled vinkulacije posameznih delnih zadolžnic smejo one samo določenim osebam izplačati, ne izločuje uporabnosti te postave.

§. 17.

Na take delne zadolžnice, katere je izdala država, kaka dežela, kak okraj ali kaka občina, uporabljajo se določila te postave samo tedaj, kadar se v zavarovanje imetnikom delnih zadolžnic dá hipoteka in o tem naredi zastavodavno pismo, in tudi v tem slučaju samo v toliko, kolikor ide za zemljeknjižno ravnanje s hipotekarnimi pravicami ali zato, da bi se jim veljava zadobila.

Dajanje v §§. 14 in 15 omenjenih potrdil pristojí finančnemu ministru, kadar gre za delne zadolžnice od države izdane, deželnemu odboru, če je take zadolžnice izdala dežela, in zadnjič političnemu deželnemu poglavarstvu, kadar je delne zadolžnice izdal kak okraj ali kaka občina.

§. 18.

Pripisovanje štempeljskih pristojbin, dopuščeno s §. 29 postave od 9. februarja 1850 (Drž. zak. št. 50) in pa določilo §. 18 postave od 6. julija 1868

(Drž. zak. št. 96) o tem, da država povračuje gotove troške, ne veljá z ozirom na vkupne skrbnike, postavljane vsled pričujoče postave.

§. 19.

Moč te postave se prične s tistim dnevom, katerega bode razglašena.

Zvršiti jo naroča se ministrom za pravosodje, notranje reči in finance.

Na Dunaji, dne 24. aprila 1874.

Franz Jožef s. r.

Auersperg s. r. **Lasser** s. r. **Glaser** s. r. **Pretis** s. r.